

3. Жовнир Я. М., Наумов И. А. Решение позиционных задач в курсе геометрии средней школы (Методические рекомендации учителям математики и студентам физ.-мат. факультета педагогического института). – Харьков, 1976. – 63 с.

4. Заїка О., Заїка С. О. Деякі застосування афінної геометрії до теорії зображень. – Глухів: РВВ ГДПУ. – 2006. – 36 с.

Висновки. Таким чином, використовуючи запропоноване методичне забезпечення індивідуальних занять з методів зображення, викладач зможе у курсі проєктивної геометрії зекономити лекційні години, привчити студентів до самостійного пошуку та опрацювання інформації, розвинути відповідальне ставлення до поставленого завдання (в індивідуальній роботі № 1 від його дій залежить успішність усієї групи), а також перевірити та коректувати знання та вміння студентів з методів зображень (при захисті першої та виконанні наступних двох індивідуальних робіт).

Література:

1. <http://wiki.iteach.ru/index.php>

2. Заїка О. В., Заїка С. О. Деякі застосування афінної геометрії до теорії зображень / О. В. Заїка, С. О. Заїка. – Глухів: РВВ ГДПУ. – 2006. – 36 с.

3. Изображение пространственных фигур: методические рекомендации для учителей и студентов / Гродненский университет имени Я. Купалы. Сост. Л. В. Кирилюк. – Гродно, 1990. – 46 с.

В статье рассматривается методическое обеспечение индивидуальных занятий по одному из модулей курса проективной геометрии – методов изображения. Автор предлагает три индивидуальных работы, выполнение которых способствует усвоению студентами необходимого минимума знаний и умений по данному модулю.

In the article the methodical providing of individual employments is examined on one of the modules of course of project geometry – methods of image. An author offers three individual works, implementation of which is instrumental in mastering of necessity students to a minimum of knowledge and abilities on this module.

УДК: 378.013+111.85+372

Зелена І. О.

ЕСТЕТИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНІЙ АУДИТОРНІЙ ТА ПОЗААУДИТОРНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті розглянуто проблему змісту естетичної підготовки майбутнього вчителя у навчально-виховній аудиторній та позааудиторній діяльності. Визначені форми та засоби естетичного виховання, які впливають на формування естетичного світогляду майбутніх учителів предметів гуманітарного циклу.

Постановка проблеми. Надзвичайно актуальною на сьогоднішній день є проблема ефективного формування естетичного світогляду майбутніх учителів та використання усіх можливостей навчального процесу для реалізації зазначеної мети. Велика роль у цьому питанні належить саме предметам художньо-гуманітарного циклу, які сприяють розвитку всіх компонентів естетичного світогляду. Важливість зазначеної проблеми пов'язана, перш за все, з кризою духовного життя суспільства та недостатньою увагою до проблеми естетичного виховання з боку сучасної вищої школи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій засвідчив, що питаннями організації естетичного виховання студентів при вивченні предметів гуманітарного й художнього циклів займалися О.М.Кириченко, Г.І.Корольова, О.В.Кременцова, С.Г.Мельничук, Г.М.Падалка, Г.О.Петрова та інші. На роль мистецтва у цьому процесі вказували В.Г.Бутенко, Л.М.Масол, Н.Є.Миропольська, О.П.Рудницька, Г.П.Шевченко, В.М.Швирка, О.П.Щолокова.

Формулювання цілей статті. Мета пропонованої статті полягала у розкритті змісту естетичної підготовки майбутнього вчителя у навчально-виховній аудиторній та позааудиторній діяльності.

Виклад основного матеріалу. Г.М.Падалка вважає, що професійна діяльність учителя, його педагогічна майстерність повинна стати естетичною за характером і творчою за спрямуванням. У цьому вона виходить з переконання, що естетичне начало пронизує всі провідні компоненти педагогічної діяльності. Спеціально вивчаючи особливості педагогічної праці, Г.М.Падалка дійшла висновку, що серед широкого діапазону естетичних проявів у роботі вчителя можна виділити „вузлові” моменти його естетичної культури. До них авторка відносить насамперед широкий естетичний світогляд у поєднанні з розвинутою сферою естетичних почуттів[7,с.57].

Г.М.Падалка підкреслює, що формування естетичної культури студентів педвузу передбачає використання різних форм культурно-освітньої роботи, залучення студентів до активної художньої діяльності відповідно до індивідуальних уподобань і здібностей, і головне – реалізацію естетичних якостей майбутніх учителів у структурі їхньої педагогічної діяльності[7,с.61-62].

О.М.Кириченко наголошує на тому, що введення елементів естетики в процесі вивчення суспільних та спеціальних дисциплін, а також залучення студентів у різні види художньої діяльності створюють сприятливі умови для реалізації невикористаних резервних можливостей естетичної підготовки майбутнього вчителя[2,с.8].

С.Г.Мельничук зазначає, що провідна роль у процесі формування естетичної культури, а отже, на нашу думку, й естетичного світогляду, належить педагогам. Тому поряд з іншими вимогами суспільство ставить перед учителем саме професійну вимогу – бути людиною високої естетичної культури, яка повинна мати чіткі уявлення про естетичні форми пізнання(естетичне сприйняття, насолоду, переживання, судження, цінність, діяльність, почуття, смак тощо); розуміти естетичну сутність явищ дійсності й мистецтва, вміти цю сутність донести до учнів; володіти вмінням виявляти специфічні естетичні можливості в кожному навчальному предметі, відбирати найбільш цінний в естетичному відношенні матеріал; мати певний рівень умінь та навичок з художньо-естетичної діяльності у різних галузях(малювати, виразно читати, розробляти сценарії виховних заходів, проводити екскурсії тощо); у процесі навчання і виховання впливати не лише на розум і пам'ять, а й на почуття та емоції учнів.

Ми погоджуємось з думкою С.Г.Мельничука, що вагоме місце у формуванні естетичної культури майбутнього вчителя має належати естетиці, мистецтву, літературі, педагогіці, психології, циклу фахових дисциплін, естетичному середовищу тощо[6,с.5].

В аспекті нашого дослідження слід підкреслити, що особливо важливого значення для формування естетичного світогляду мають такі предмети гуманітарного циклу як естетика, етика, література, педагогіка та країнознавство.

З метою більш повного вивчення змісту естетичної підготовки майбутнього вчителя предметів гуманітарного циклу до формування естетичного світогляду, визначення найбільш ефективних форм і методів управління цим процесом слід звернутися до естетико-педагогічних професіограм.

Одна з перших професіограм учителя в галузі його естетичної освіченості та вихованості була подана у статті Б.П.Рождественського „Естетичне виховання вчителя”, де особлива увага приділялася вихованню таких якостей, як широкий художньо-естетичний кругозір, естетичне сприйняття, смак, здібності, естетика зовнішнього вигляду і поведінки, естетичний ідеал[4,с.108].

Наступним кроком у визначенні професіограм була карта-схема, розроблена Н.М.Конишевою у статті „Зміст і структура професійної готовності вчителя до естетичного виховання учнів”. Вона стверджує, що всі якості, які входять до структури особистості вчителя, повинні містити у собі естетичний початок[3,с.79].

О.В.Кременцова висловлює думку про те, що майбутньому вчителю необхідно дати психолого-педагогічні основи і методику естетичного виховання, для того, щоб він володів сучасними методами роботи на уроках, в позаурочний час, на факультативних заняттях. Це, на нашу думку, є також необхідним для формування естетичного світогляду майбутніх учителів. У них повинні бути розвинені такі важливі якості, як вміння виявляти естетичні елементи у змісті навчального предмету; вміння визначити рівень естетичного розвитку учнів і створювати в процесі навчання і виховання на уроці та в позанавчальній діяльності емоційно-естетичну атмосферу. Вони мають навчитися доцільно використовувати твори різних видів мистецтва; організовувати і проводити диспути, конференції на морально-етичні та естетичні теми з мистецтва, конкурси, екскурсії, вечори тощо; допомагати під час випуску стінгазет, журналів, в оформленні виставок, стендів. На думку дослідниці, це найважливіші компоненти професіограми вчителя, здатного здійснювати естетичне виховання та освіту[5,с.59].

Г.І.Корольова та Г.О.Петрова стверджують, що провідною формою і методом навчально-виховної роботи вищого навчального закладу є лекція. Емоційно-естетична спрямованість лекції – необхідна умова, що сприяє підвищенню ефективності лекційного викладання, розвитку уваги, естетичного сприйняття, активізації пізнавальної діяльності, позитивного відношення до вчення. Ми поділяємо думку вчених про те, що необхідною складовою частиною навчально-виховної аудиторної роботи, окрім лекції, є семінари з мистецтва, присвячені теоретичним і практичним питанням естетичного виховання. Дослідниці також підкреслюють, що важливою складовою самостійної роботи майбутніх учителів є курсові та дипломні роботи[4,с.134-135]. На нашу думку, курсові роботи, реферати з педагогіки, естетики, етики, літератури або країнознавства, присвячені питанням естетичного виховання, сприяють ефективному формуванню естетичних поглядів, переконань, потреб, смаків, ідеалів, почуттів тощо, отже всіх тих компонентів, що складають сутність естетичного світогляду.

Питаннями організації естетичного виховання студентів засобами мистецтва при вивченні предметів гуманітарного й художнього циклів займалися В.Г.Бутенко, Л.М.Масол, Н.Є.Миропольська, Г.П.Шевченко, В.М.Швирка, О.П.Щолокова та ін.

Так, Г.М.Падалка підкреслює, що важливого значення набуває ознайомлення студентів з художніми творами, де прямо чи опосередковано йдеться про поезію педагогічної діяльності(пісні, художні оповідання, вистави про школу, вчителів, видатних майстрів педагогічної справи). Адже вивчення художньо-педагогічної спадщини, поетичних здобутків народної педагогіки збагачує педагогічний і естетичний світогляд студентів[7,с.61].

Розглядаючи проблему естетичного виховання студентів, В.М.Швирка припускає, що опанування студентами-філологами естетикою слова, створення естетичного середовища виховання й освіти в процесі викладання філологічних та психолого-педагогічних дисциплін значною мірою сприяють озброєнню майбутнього вчителя методологією й технологією використання мови і літератури як засобу мистецтвознавчого впливу на формування професійних і особистісних якостей[8].

Вагоме місце у процесі естетичного виховання студентів, як зазначає В.М.Швирка[8], має належати мистецтву, бо його твори являють конкретно-почуттєву образність, наочність, яскравість, виразність. Ми погоджуємось з цією точкою зору та вважаємо, що особливого значення в процесі формування естетичного світогляду майбутніх учителів має використання в навчальному процесі саме творів літератури і мистецтва, оскільки вони збагачують емоційний та художньо-естетичний досвід студентів, а також сприяють вихованню естетичних якостей майбутніх учителів.

Слід зазначити, що неабиякі можливості формування естетичного світогляду закладені в різних формах позааудиторної виховної роботи: бесідах на естетичні теми, лекціях, факультативах з мистецтва та проблем естетичного виховання, концертах, дискусійних клубах, театралізованих виступах, творчих вечорах, художніх конференціях,

бесідах за круглим столом та інших видах художньо-естетичної діяльності. Оскільки мистецтво є могутнім засобом впливу на розум і почуття людини, у вищих навчальних закладах важливо розвивати художню самодіяльність, організовувати походи до музеїв, театрів, кіно, зустрічі з художниками, письменниками, акторами тощо.

Як стверджує В.М.Швирка, до найбільш вживаних форм виховної роботи доцільно віднести: бесіди, екскурсії, вікторини, круглі столи, ділові зустрічі, дискусії, турніри, тематичні конференції, диспути, брифінги, семінари-тренінги, вечори, свята, конкурси, фестивалі, дні відділення, тижні кафедр, обряди, години спілкування, тренінг-курси, інсценування[8].

На нашу думку, ефективність цих заходів значною мірою залежить від використання естетичного потенціалу навчальних дисциплін, впровадження естетичних елементів у структуру знань.

Як зазначають Г.І.Корольова та Г.О.Петрова, форми естетичного виховання в позааудиторній роботі органічно пов'язані зі змістом виховного процесу, однак зберігають свою відносну самостійність[4,с.136-137]. Диспути і конференції, присвячені обговоренню моральних, етичних проблем, творів мистецтва, літератури сприяють активному формуванню естетичних поглядів і почуттів. Зустрічі та тематичні екскурсії розвивають естетичний інтерес до знань, естетичне сприйняття, погляди, смаки та ідеали, а також естетичні почуття, тобто все те, що складає поняття естетична свідомість, а отже формують естетичний світогляд майбутніх учителів [4,с.138-139].

На молодших курсах, для яких характерним є активне формування основ естетичного світогляду, доцільно використовувати традиційні форми естетичного виховання – походи до театрів, музеїв, філармонію; проводити бесіди, диспути, тематичні вечори, усні журнали з питань літератури і мистецтва. Усі ці різноманітні форми естетичного виховання розширюють кругозір, естетичні потреби, формують естетичні інтереси[1,с.105].

Для середніх курсів характерним є цілеспрямоване формування естетичних потреб, смаку, творчих інтересів в цілому. На 2-3 курсах можливо продовжувати розвивати у студентів естетичні потреби та інтереси шляхом проведення бесід з мистецтва та організації відповідних диспутів[1,с.105]. Ми вважаємо доцільним під час формування естетичного світогляду майбутніх учителів використовувати такі активні форми роботи, як ігри, конкурси, змагання естетичного напрямку, вистави, інсценування, підготовка до свят.

На старших курсах доцільно проводити зі студентами тематичні журнали, диспути, обговорення вистав, кінофільмів, організовувати відвідування виставок, театрів, музеїв, причому зовсім не обов'язкові колективні форми відвідування цих культурно-масових заходів. Важливо планувати зустрічі з діячами мистецтва, художниками, письменниками, акторами; творчі конкурси, виставки тощо [1,с.106].

Висновки. Отже, ми вважаємо, що реалізація змісту естетичної підготовки майбутнього вчителя в процесі формування естетичного світогляду передбачає внесення естетичного початку в усі ланки навчально-виховної аудиторної та позааудиторної діяльності. Використання різноманітних форм і засобів естетичного виховання в аудиторній діяльності у ВНЗ, як-от: лекції, семінари естетичної спрямованості, аналіз творів мистецтва, підготовка повідомлень та доповідей, розробка позакласних заходів, написання рефератів, а також проведення екскурсій, конференцій, диспутів, творчих вечорів, конкурсів, змагань, вистав, інсценувань, походів в театри, музеї тощо, які є складовою частиною позааудиторної діяльності, створюють обставини, що впливають на формування естетичного світогляду майбутніх учителів, а отже, є доказом того, що це – педагогічна умова.

Перспективи подальшої роботи полягають у дослідженні інших педагогічних умов формування естетичного світогляду майбутніх учителів предметів гуманітарного циклу.

Література:

1. Единство обучения и воспитания студентов. – Изд-во Казанского ун-та. – 1989. – 160 с.
2. Кириченко О.Н. Эстетическая подготовка учителя в университете(на опыте естественных факультетов): Автореф. дис. на соискание уч. степени канд. пед. наук: спец.13.00.01 «Теория и история педагогики»/О.Н.Кириченко.– Минск, 1983. – 22 с.
3. Коньшева Н.М.Содержание и структура профессиональной готовности учителя к эстетическому воспитанию школьников//Формирование личности учителя в системе высшего педагогического образования. – М.:МГПИ,1979. – С. 78-90.
4. Королева Г.И., Петрова Г.А. Система эстетической подготовки студентов в высших учебных заведениях. – Издательство Казанского ун-та, 1984. – 182 с.
5. Кременцова О.В. Из опыта эстетического образования и воспитания будущих учителей//Советская педагогика. – №10. – 1976. – С. 57-65.
6. Мельничук С.Г. Формування естетичної культури майбутніх учителів//Мистецтво та освіта. – 2004. – №3. – С. 4-6.
7. Падалка Г.М. Естетична культура майбутніх вчителів та умови її формування//Вища і середня педагогічна освіта. – 1991. – №15. – С. 56-59.
8. Шwirка В.М. Естетичне виховання майбутнього вчителя-філолога засобами мистецтва: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04 – «Теорія і методика професійної освіти» / В.М. Шwirка; Луган. держ. пед. ун-т ім. Т.Шевченка. – Луганськ, 2003. – 20 с.

В статье рассматривается проблема содержания эстетической подготовки будущего учителя в учебно-воспитательной аудиторной и внеаудиторной работе. Определены формы и средства эстетического воспитания, которые влияют на формирование эстетического мировоззрения будущих учителей предметов гуманитарного цикла.

The article considers the problem of content of future teacher's aesthetic preparation in educational curriculum and extra-curriculum activity. There have been determined the forms and means of aesthetic training, which influence the formation of aesthetic outlook of future teachers of the humanities.

УДК 37.046.16

Златніков В. Г.

ПРИНЦИПИ ВИКОРИСТАННЯ ЗВУКОЗАПISУ ПІД ЧАС ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК АУДІЮВАННЯ У КУРСАНТІВ (СТУДЕНТІВ) ВВНЗ

Статтю присвячено проблемі формування навичок аудіювання. Автор розглядає принципи використання звукозапису під час формування навичок аудіювання, а також аналізує використання цих принципів у контексті навчання аудіювання курсантів (студентів) ВВНЗ. У статті наголошується, що проблема сприйняття іноземної мови на слух має важливе значення з точки зору методики викладання іноземної мови.

Постановка проблеми. Тема даної наукової статті є однією з найбільш актуальних тем в сучасній методиці навчання іноземних мов, оскільки без аудіювання неможливе мовне спілкування. Недооцінка аудіювання на заняттях з іноземної мови може негативно позначатися на мовній підготовці майбутніх офіцерів Збройних Сил України (ЗСУ). Сприйняття іноземної мови на слух являє собою активний процес здобуття й усвідомлення інформації. Аудіювання як здатність розуміти мовлення на слух – це навичка, яку потрібно формувати з перших днів навчання. У методиці навчання іноземних мов вагома роль для організації ефективного формування складових комунікативної компетенції відводиться технічним засобам. Застосування технічних засобів у процесі